

Podręczniki elektroniczne

Electronic Textbooks

dr inż. Walery Susłow
WEiI PK

Plan wykładu

1. Technologia i sprzęt e-book
2. Podręcznik elektroniczny kontra papierus, czyli uniwersytety i biblioteki wirtualne
3. Polskie podręczniki elektroniczne
4. Budujemy własny podręcznik

Co to jest książka elektroniczna?

1. Treść zapisana w formie elektronicznej, możliwą do odczytania za pomocą wyspecjalizowanego oprogramowania, zainstalowanego w urządzeniu komputerowym.
2. Dedykowane urządzenie do czytania książek, telefon z protokołem WAP czy komputer ręczny klasy PDA (Personal Digital Assistant).

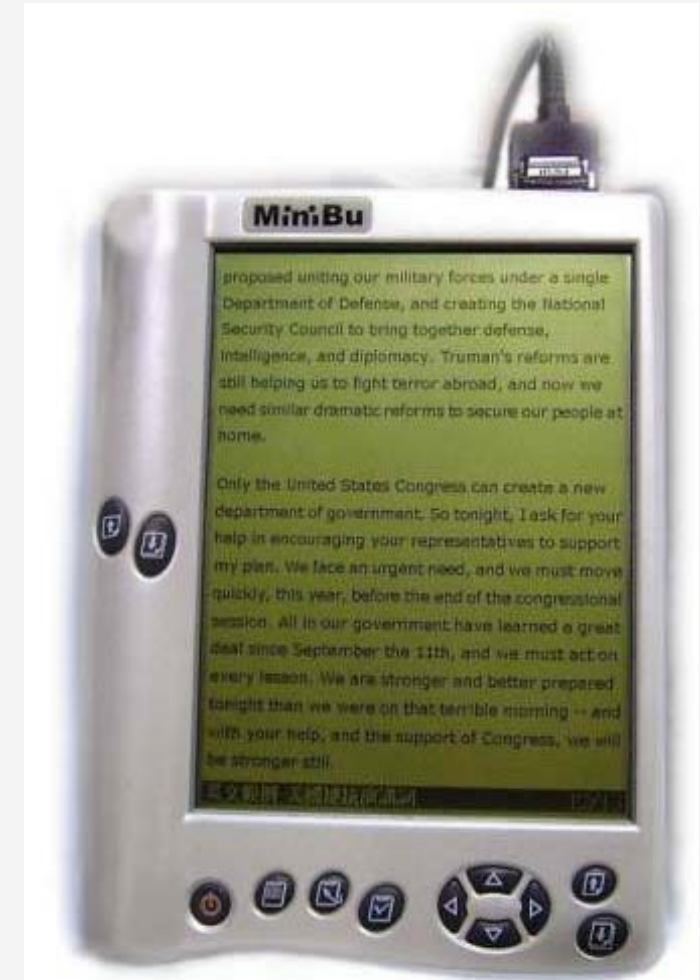

Technologia i sprzęt e-book

Technologia i sprzęt e-book, cd.

<http://www.planetebook.com/>

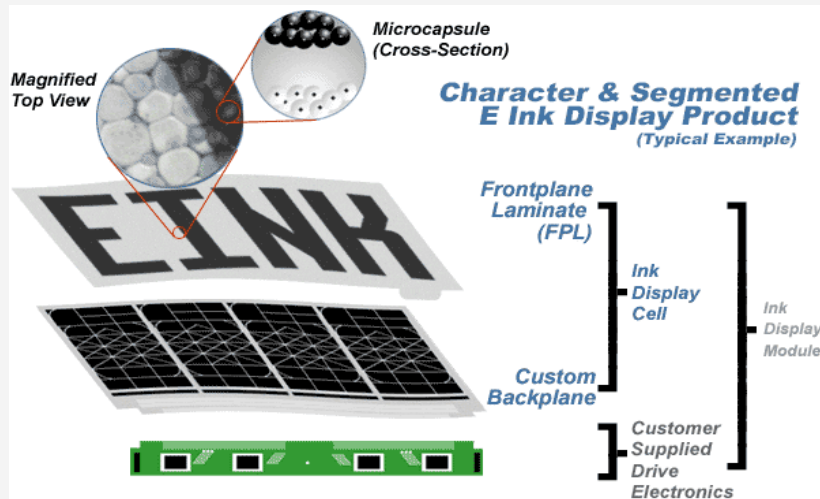

Technologia i sprzęt e-book, cd.

MyFriend

<http://ebooks.strath.ac.uk/>

atrament elektroniczny?

<http://www.eink.com/>

Zalety książek w postaci elektronicznej

- ✓ Aktualność informacji, którą zawdzięczamy przede wszystkim Internetowi.
- ✓ System nawigacyjny i wyszukiwawczy nieporównanie bogatszy i skuteczniejszy niż w książce tradycyjnej.
- ✓ Nieograniczona praktycznie objętość elektronicznych materiałów.
- ✓ Łączenie najrozmaitszych typów mediów w jednolitej postaci elektronicznej, niemożliwe do uzyskania w tak szerokim zakresie w książce tradycyjnej.

Formaty książek elektronicznych

Do najbardziej rozpowszechnionych należą:

- systemy pomocy WinHelp,
- HTML Help,
- format LIT opracowany dla przeglądarki Microsoft Reader.

Pozycja lidera na rynku książki elektronicznej należy się bezsprzecznie firmie Adobe i formatowi PDF (Portable Document Files).

Biblioteki wirtualne

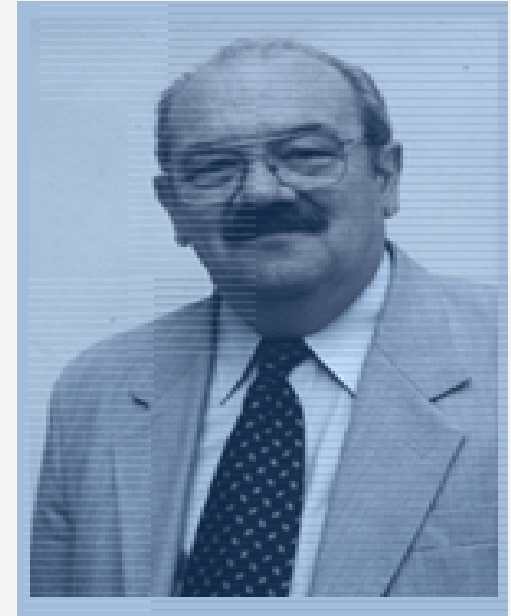
- Polska Biblioteka Internetowa - <http://www.pbi.edu.pl>
- Portal książki elektronicznej - <http://www.literatura.net.pl/>
- Wirtualna Biblioteka Literatury Polskiej - <http://monika.univ.gda.pl/>
- Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa - <http://www.wbc.poznan.pl>
- Akademska Biblioteka Internetowa - <http://abi.amu.edu.pl>
- EBIB - Elektroniczna Biblioteka - <http://ebib.oss.wroc.pl/>
- Cieszyńska Biblioteka Wirtualna - <http://ata.com.pl/>
- Internetowa Biblioteka Historyczna - <http://www.historia.terramail.pl/>
- Biblioteka Szkolna I Liceum Ogólnokształcącego w Świebodzinie - <http://www.bibliotekaloswiebodzin.republika.pl/>

Wirtualna Politechnika!

Prof. Bogdan Galwas z Politechniki Warszawskiej, szef Ośrodka Kształcenia na Odległość (OKNO, 2002).

Obecnie pracownicy Ośrodka przygotowują się do uruchomienia uzupełniających studiów magisterskich. Już niedługo będą obsługiwali studentów studiów inżynierskich, magisterskich, podyplomowych, i doktorantów.

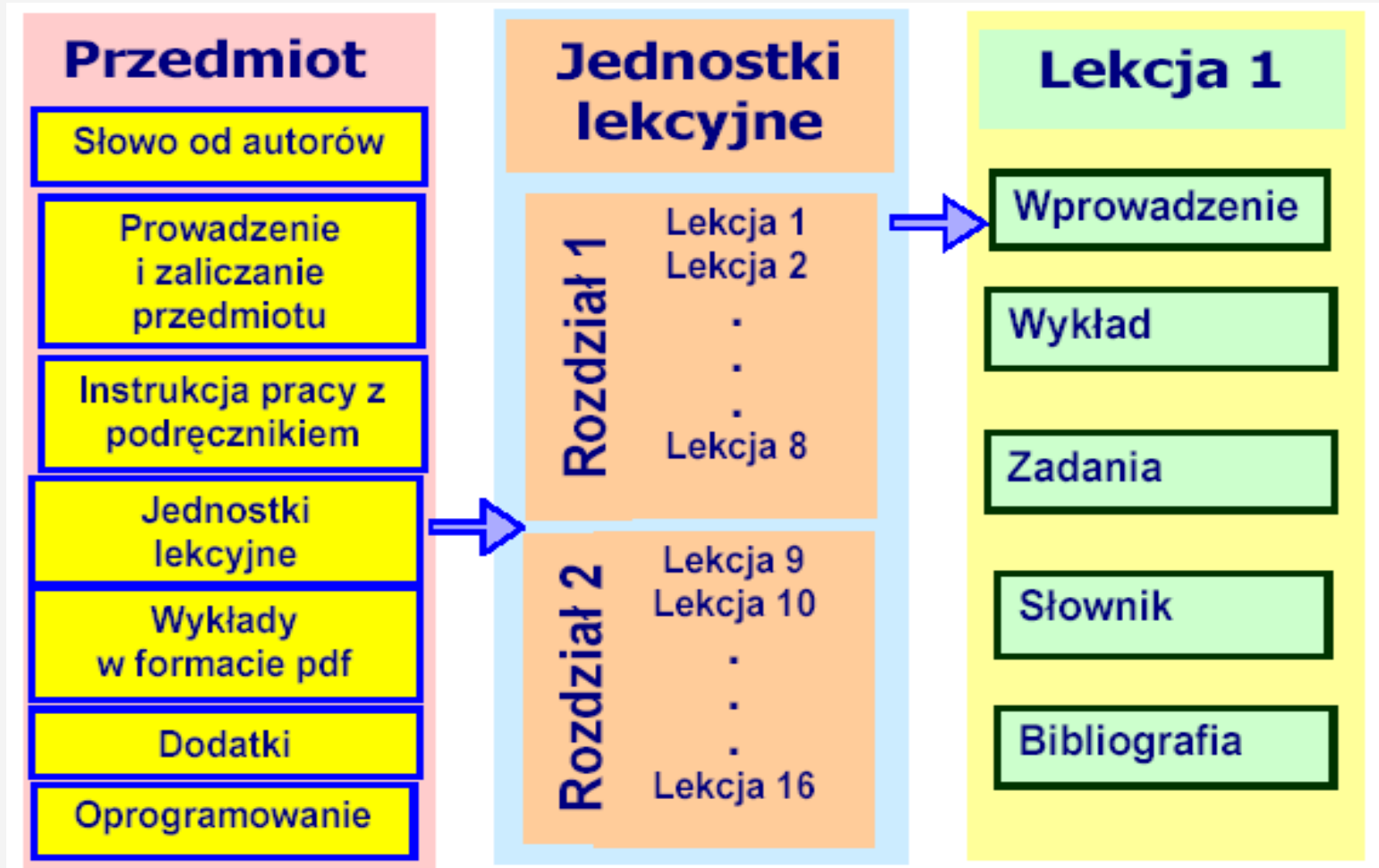
Budowa podręcznika multimedialnego - prace przygotowawcze

- Zapoznaj się z uwagami i zaleceniami o sposobie przygotowania podręcznika multimedialnego i technice prowadzenia przedmiotu, porównaj je z własnymi doświadczeniami i przemyśleniami.
- Przygotuj „Program przedmiotu” o objętości godzinowej.
- W Programie przedmiotu podziel materiał dydaktyczny na Jednostki Lekcyjne JL. Materiał zawarty w JL powinien być opanowany przez około 3-4 godzin wykładu wraz z dodatkowymi zadaniami i ćwiczeniami.

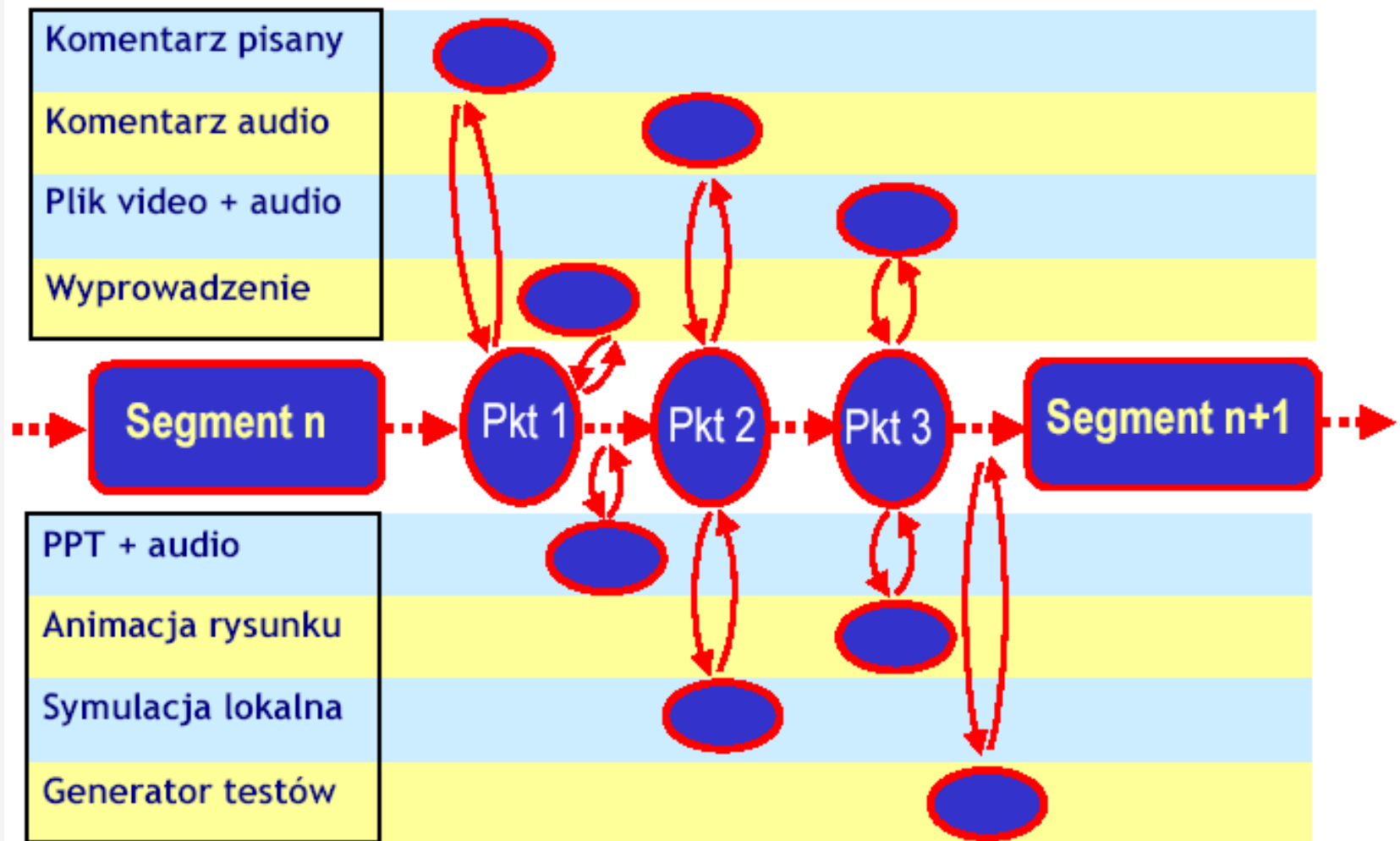
Budowa podręcznika multimedialnego

- struktura podręcznika

Ilustracja gałęziowej struktury wykładu podręcznika multimedialnego

Polski Uniwersytet Wirtualny

<http://www.puw.pl/>

PUW jest wspólnym przedsięwzięciem Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi.

PUW prowadzi studia oraz kursy uzupełniające przez Internet. Zadaniem uniwersytetu jest wspomaganie szkoleń i wykładów tradycyjnych oraz promowanie nowoczesnych metod nauki.

PUW tworzy centrum kompetencyjne w zakresie metodyki, technologii i organizacji nauczania zdalnego.

PUW - Budowa i zawartość tradycyjnego podręcznika

- Strona tytułowa; spis treści; informacje o autorze; wstęp.
- Treść zasadnicza:
  - części; rozdziały; podrozdziały; akapity; zadania, polecenia; wiadomości dodatkowe; uzupełnienia podstawowych wiadomości; teksty źródłowe, mapy, tabele, zestawienia
- Słownik; indeks haseł; bibliografia.

Tu i dalej cytowano z: Joanna Adamus, Joanna Niekraszewicz, „Propozycja standardów zawartości podręczników multimedialnych”.

Założenia funkcjonalności podręcznika 1 z 3

- ukierunkowanie na jeden przedmiot, zakres tematyczny, dziedzinę nauki;
- systematycznie i konsekwentnie uporządkowane wiadomości z danej dziedziny;
- jasny i logiczny podział na zagadnienia tematyczne;
- łatwy dostęp do opracowań poszczególnych tematów;
- integralność i niezależność rozdziałów (tam, gdzie to możliwe, korzystanie z pojedynczych omówień nie wymaga znajomości treści pozostałych rozdziałów);

Założenia funkcjonalności podręcznika 2 z 3

- treści ilustrowane przykładami, zdjęciami, tekstami źródłowymi (w zależności od specyfiki tematu podręcznika);
- prosta nawigacja: czytelne skróty, symbole, oznaczenia, (rozwinęte w odpowiedniej instrukcji);
- systematyczna, spójna i jednolita szata graficzna (w obrębie strony, rozdziałów, części);
- szczegółowy spis treści;
- bogata bibliografia;

Założenia funkcjonalności podręcznika 3 z 3

- słownik opracowany w sposób rzetelny i w miarę szczegółowy;
- indeks haseł występujących w podręczniku wraz z numerami stron, na których się pojawiają;
- „przyjazne” opracowanie graficzne (typ i rozmiar czcionki, rodzaj papieru, czytelność i przejrzystość);
- wygodny i poręczny rozmiar woluminu;
- powszechna dostępność do wydań książkowych, możliwość korzystania z nich w zasadzie wszędzie, zawsze, bez ograniczeń natury technicznej i w zakresie posiadanych umiejętności.

Założenia funkcjonalności podręcznika multimedialnego

- Interaktywność,
- pliki audio i video dołączane do treści,
- szybki i łatwy dostęp do zawartości treści głównej i dodatkowej,
- połączenie funkcji podręcznika, zeszytu ćwiczeń, notatnika, słownika,
- symulacje, wykresy, interaktywne ćwiczenia, testy samosprawdzające,
- możliwość częstego modyfikowania treści podręcznika.

Wybrane podręczniki polskie

- Dominującą pozycję w Polsce mają produkty o nazwie **eduROM** oraz programy do nauki języków z serii **EuroPlus** firmy Young Digital Poland.
- Dużym powodzeniem cieszą się multimedia edukacyjne dla dzieci z serii **Smokule** oraz z serii **Reksio** – produkty firmy Aidem Media z Gdańska.
- Na czele segmentu encyklopedii multimedialnych w Polsce znajdują się programy firmy Optimus Pascal Multimedia S.A.

EduROM

“Interaktywne zdobywanie wiedzy” - to hasło reklamowe twórców eduROM-ów.

EduROM-y przeznaczone są dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów i obejmują następujące przedmioty: język polski, matematykę, przyrodę, fizykę, geografię, biologię, historię i chemię.

Elementy EduROM wspomagające naukę

Filmy wideo i animacje

W każdym programie znajduje się kilkadziesiąt filmów wideo i trójwymiarowych prezentacji, które mają na celu przybliżenie uczniowi danego przedmiotu.

Elementy EduROM wspomagające naukę, cd.

Ćwiczenia i testy w eduROM z języka polskiego.

ĆWICZENIE 4

Wpisz brakujące formy w odmianie rzeczownika „radio” w liczbie pojedynczej i mnogiej. Zaznacz wypowiedzenia, w których „radio” występuje jako przedmiot, radioodbiornik.

To jest moją ulubioną stacją.

Do przyjechał redaktor naczelny.

Trzeba naprawić to .

Dziennikarz napisał artykuł o polskich .

Jeżdżę z w samochodzie.

▼

Po każdej lekcji i po każdym rozdziale umieszczone zostały ćwiczenia sprawdzające. Ich systematyczne rozwiązywanie stanowi doskonały sposób utrwalania nowych wiadomości.

Elementy EduROM wspomagające naukę, cd.

Programy narzędziowe

Specyficzne programy narzędziowe, charakterystyczne dla danego przedmiotu jak interaktywne mapy w geografii; galeria gatunków w biologii; układ okresowy pierwiastków w chemii.

Elementy EduROM wspomagające naukę, cd.

Biogramy

EduROMów zawiera przeglądarkę do obejrzenia w dobrych warunkach tysięcy ilustracji.

Elementy EduROM wspomagające naukę, cd.

Aplikacje systematyzujące wiedzę ucznia:

Zapamiętaj! - wykaz najważniejszych wiadomości, które należy zapamiętać z danej lekcji i z danego przedmiotu.

Notatki - elektroniczny zeszyt umożliwiający tworzenie własnych notatek.

Szukaj - możliwość wyszukiwania interesujących informacji według kategorii i słów kluczowych.

Zakładki - możliwość "zapamiętywania" najważniejszych lub najciekawszych stron w danym przedmiocie.

EduROM - minimalne wymagania techniczne

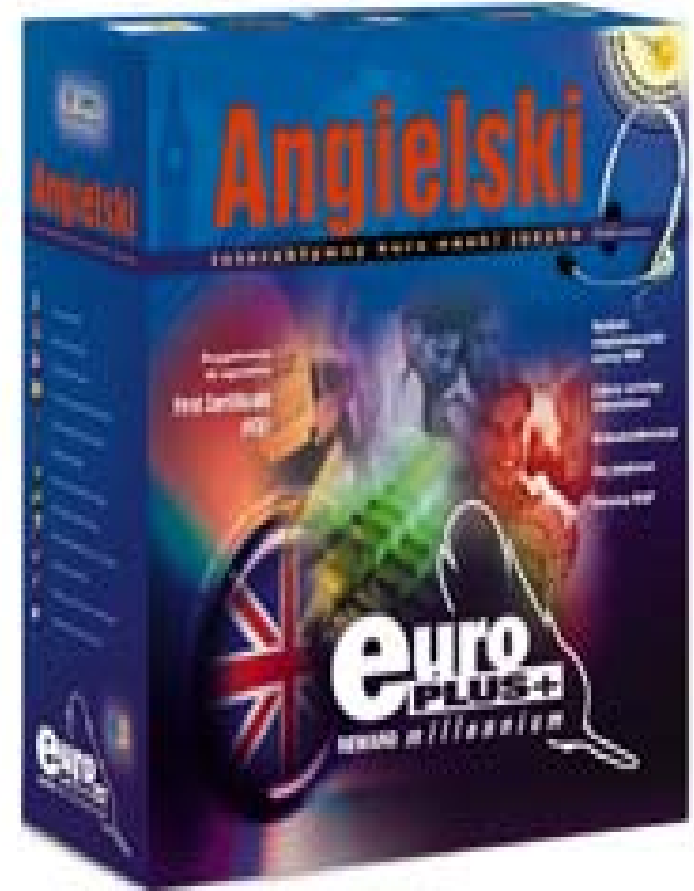
Element systemu: Minimalne wymagania:

Procesor	Pentium 166 MHz
System operacyjny	Windows 9x/Me
RAM	32 MB
Karta graficzna	Rozdzielczość 800 x 600
Karta dźwiękowa	16 - bitowa
CD-ROM	8-krotnej prędkości
Modem	14400 bps

EuroPlus+ Reward dla szkolnej sieci

- Program do nauki języka angielskiego posiada możliwości pracy poprzez sieć lokalną, a także Internet.
- Kurs składa się z czterech poziomów zaawansowania - od początkujących do przystępujących do egzaminu First Certificate.

EuroPlus+ Reward – krótki opis

- **Zakładka** nie tylko powoduje rozpoczęcie nauki od miejsca w kursie, które było otwarte jako ostatnie, pozwala ona np. na nagrywanie głosu, korzystanie ze słownika, sporządzanie notatek.
- **Lekcje**, na które składają się plansze z omawianym materiałem, ćwiczenia polegające na uzupełnianiu pustych okienek, filmy.
- **Rejestr wyników** wspomaga naukę, pozwala na określenie materiału opanowanego przez użytkownika.

EuroPlus+ Reward – krótki opis, cd.

Słownik większość haseł prócz tłumaczenia, można także usłyszeć – co sprzyja nauce wymowy;

Serwisy internetowe, wśród nich wiadomości, forum dyskusyjne gry on-line;

Narzędzie do nagrywania oparte na systemie rozpoznawania mowy ViaVoice firmy IBM. Użytkownik może nagrać słowa, których wymowy się uczy, a komputer porówna je z wymową lektora, różnice pokazywane są w postaci graficznej.

Gramatyka - jest to materiał gramatyczny zebrany w postaci plansz z zasadami gramatycznymi.

EuroPlus+ Reward – wymagania techniczne

W pracowniach szkolnych korzystanie z EuroPlus+ Reward musi być poprzedzone instalacją wersji na serwer i wersji na stacje robocze.

Element środowiska:

Procesor

System operacyjny

RAM

Wolna przestrzeń na dysku

Karta graficzna

Karta dźwiękowa

CD-ROM

modem

Minimalne wymagania:

Pentium 200 MHz

Windows 9x/Me/2000/XP

32 MB

90 MB

Rozdzielczość 800 x 600

16 - bitowa

8-krotnej prędkości

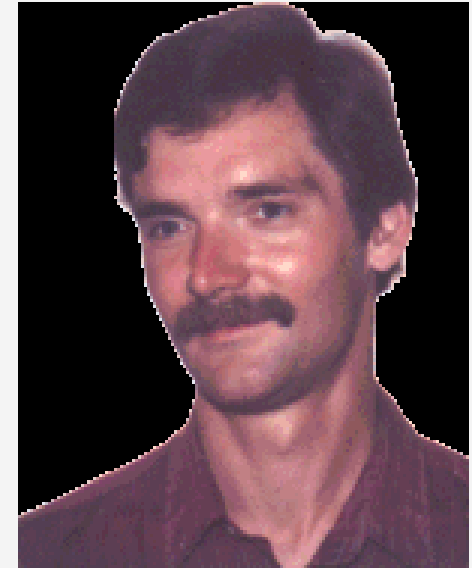
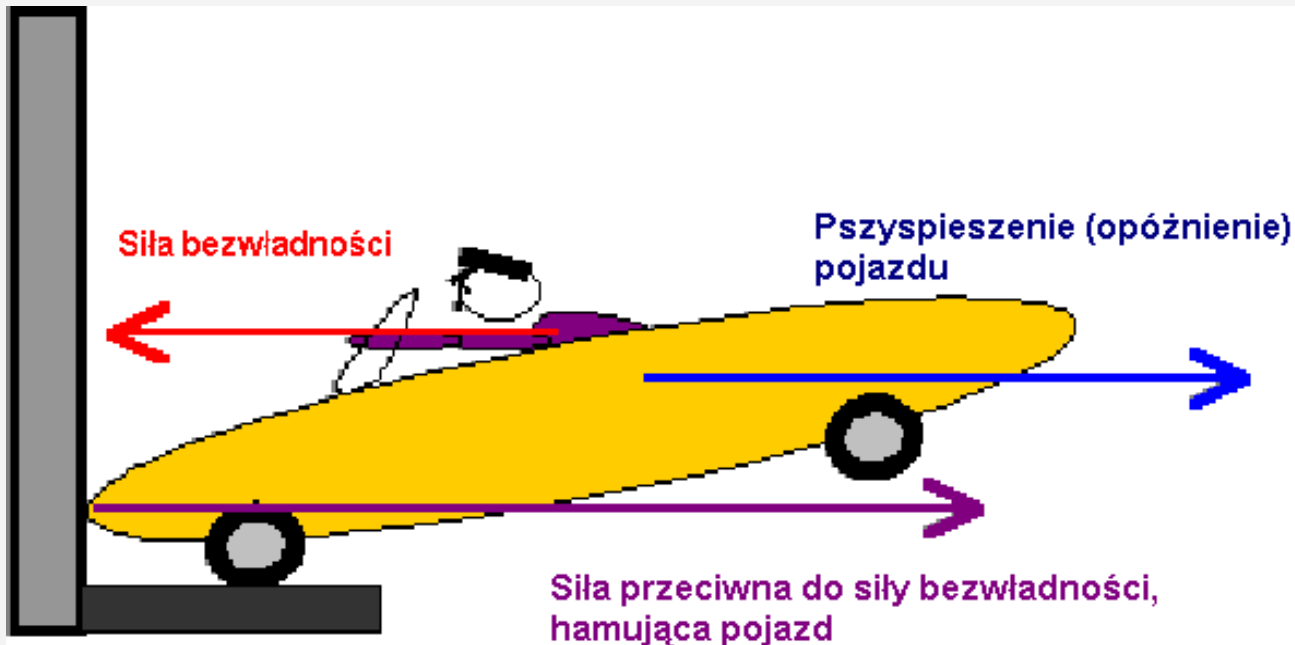
14400 bps

Podręcznik Multimedialny z fizyki on-line

Fizykon Michała Dyszyńskiego:
(<http://www.daktik.rubikon.pl/>)

„Cytryna jest kwaśna, a fizyka nie!”

Budujemy własny e-podręcznik

Istnieje kilka ścieżek do rozpoczęcia prac nad e-podręcznikiem!

Środowiska i sposoby publikowania

- Pakiety biurowe (MS Office lub OpenOffice)
- Edytory stron HTML (np. FrontPage Express PL 2, Home Site 5, EdHTML 5, Pajaczek 5 NxG, Zajaczek 4.1)
- Wewnętrzny edytor LMS (np. WBTEExpress)

- Publikowanie w postaci internetowej strony DHTML
- Konwersja do HTML HELP
- Konwersja do Adobe PDF
- Publikowanie w postaci kursu SCORM

Korzystne przeglądarki dokumentów

- Przeglądarki internetowe (np. IE, Mozilla Firefox)
- Przeglądarki do dokumentów MS Office: Word Viewer, PowerPoint Viewer, Excel Viewer
- Programy do czytania plików PDF: Acrobat Reader lub GhostScript

Tworzenie plików PDF

- OpenOffice - profesjonalny pakiet biurowy ma wbudowaną funkcję zapisu do PDF
(http://www.programy.aplus.pl/product_info.php/products_id/37)
- PDFCreator - konwersja do PDF
(http://www.programy.aplus.pl/product_info.php/cPath/23/products_id/30)
- The Pdf995 Suite
(<http://site4.pdf995.com/download.html>)

Tworzenie plików HTML

- Kurs języka HTML - poradnik webmastera (<http://webmaster.helion.pl/kurshtml/>)
- Kurs HTML & CSS (<http://www.kurshtml.boo.pl/>)
- Compact HTML - dodatek do MS Office 97-2000 - pozwala generować mniejsze objętościowo strony HTML z dokumentów MS Office (<http://pedagogika.net/>)

Tworzenie HTML HELP

HTML Help jest nowym formatem plików pomocy w środowisku Windows. Archiwum HTML Help zawiera materiały opatrzone spisem treści, skorowidzem i systemem wyszukiwania, a także odsyłaczami hipertekstowymi. Warto poczytać:

- <http://webmaster.helion.pl/kurshtml/hhworkshop/>
- <http://www.mwiacek.com/pc.pl/htmlhelp/help1.htm>
- <http://www.winter.pl/internet/w286.html>

Narzędzia:

- HTML Help Workshop
(<http://msdn.microsoft.com/workshop/Author/htmlhelp/>)
- RoboHELP HTML 2000 (<http://www.ehelp.com>)

Plagiat

Serwis antyplagiatowy <http://www.plagiat.pl/> - narzędzia, które umożliwiają sprawdzenie oryginalności pracy poprzez porównanie z bazą ponad 3'000'000'000 dokumentów.

“**Plagiat** kradzież *lit., art., nauk.*; przywłaszczenie cudzego pomysłu, dzieła, utworu, podanie ich (w całości lub części) za własne, opublikowanie ich pod własnym nazwiskiem; piractwo lit.

Etym. - śrdw.łac. *plagiatus* 'skradziony' z łac. *plagium* 'sieć myśliwska, sidła; porwanie (człowieka)' od plaga 'sieć.'” – ze słownika Władysława Kopalińskiego.

